

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2018. április 12.*

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – 92/43/EGK irányelv – A természetes élőhelyek védelme – Különleges természetmegőrzési területek – A 6. cikk (3) bekezdése – Annak meghatározása érdekében folytatott előzetes értékelés, hogy szükség van-e a valamely terv vagy projekt által egy különleges természetmegőrzési területre gyakorolt hatások vizsgálatára – Az e célból figyelembe vehető intézkedések”

A C-323/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court (felsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz 2017. május 30-án érkezett, 2017. május 10-i határozatával terjesztett elő

a **People Over Wind**,

Peter Sweetman

és

a **Coillte Teoranta**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, C. Toader (előadó) és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a People Over Wind és P. Sweetman képviseletében O. Clarke solicitor, O. Collins BL és J. Devlin SC,
- a Coillte Teoranta képviseletében J. Conway solicitor, S. Murray BL és D. McGrath SC,
- az Európai Bizottság képviseletében C. Hermes és E. Manhaeve, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: angol.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv) 6. cikke (3) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a People Over Wind, egy nem kormányzati környezetvédelmi szervezet és Peter Sweetman, illetve a Coillte Teoranta (a továbbiakban: Coillte), az ír állam tulajdonában lévő, az erdészeti ágazatban működő társaság között egy szélérőműparkot a villamosenergia-hálózattal összekötő kábel lefektetéséhez szükséges munkálatok tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az élőhelyvédelmi irányelv (10) preambulumbekkezdése értelmében:
„mivel alaposan meg kell vizsgálni minden olyan tervet vagy programot, amelynek jelentős hatása lehet a már kijelölt, illetve a jövőben kijelölendő területek védelmének célkitűzéseire”.
- 4 Ezen irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:
„(1) Az irányelv célja, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához a Szerződésben érintett tagállamok európai területén belül [helyesen: a tagállamoknak a Szerződés hatálya alá tartozó európai területén belül].
(2) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések célja a közösségi érdekeltségű [helyesen: jelentőségű] természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védeltségi helyzetének [helyesen: állapotának] fenntartása, illetve helyreállítása.
(3) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és kulturális igényeket, valamint a regionális és a helyi sajátosságokat is.”
- 5 Az említett irányelv 3. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:
„A különleges természetmegőrzési területek egységes európai ökológiai hálózatát Natura 2000 néven hozzák létre. Az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusokat magában foglaló, továbbá a II. mellékletben felsorolt fajok élőhelyéül szolgáló természeti területekből álló hálózat célja, hogy biztosítsa az érintett természetes élőhelytípusok, valamint az érintett fajok élőhelyeinek kedvező védeltségi állapotának fenntartását vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön, illetve elterjedési területükön belül.

[...]”

6 Ugyanezen irányelv 6. cikke előírja:

„(1) A tagállamok megállapítják a különleges természetvédelmi területek [helyesen: különleges természetmegőrzési területek] védelméhez szükséges intézkedéseket, megfelelő esetben beleértve a kifejezetten az egyes természeti területekre kidolgozott vagy más fejlesztési tervek részét képező intézkedési terveket, továbbá olyan törvényi [helyesen: jogszabályi], közigazgatási vagy szerződéses aktusokat [helyesen: intézkedéseket] is, amelyek az adott természeti területen megtalálható, az I. mellékletben szereplő természetes élőhelytípusok, illetve a II. mellékletben szereplő fajok ökológiai szükségleteinek megfelelnek.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken [helyesen: különleges természetmegőrzési területeken] található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására [helyesen: a természetes élőhelytípusok és fajok élőhelyei károsodásának, valamint olyan fajok megzavarásának megakadályozására], amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével [helyesen: megőrzésével] kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében [helyesen: rendelkezéseire is figyelemmel] az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre figyelemmel [helyesen: valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat is – figyelemmel] – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani egy tervet vagy programot, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot.

Amennyiben az érintett természeti terület elsődleges fontosságú természetes élőhelytípust foglal magában és/vagy veszélyeztetett faj élőhelyeül szolgál, kizárólag az emberi egészséggel, a közbiztonsággal vagy a környezet szempontjából elsődlegesen fontos előnyökkel kapcsolatos, továbbá – a Bizottság véleménye szerint [helyesen: a Bizottság véleményének kikérését követően] – a közérdek kényszerítő indokain alapuló szempontokat lehet érvényesíteni [helyesen: nyomós közérdeken alapuló egyéb kényszerítő okokra lehet hivatkozni].”

Az ír jog

- 7 A High Court (felsőbíróság, Írország) pontosítja, hogy a fejlesztési engedélyre a Planning and Development Acts (tervezési és fejlesztési jogszabályok) és az azokon alapuló rendeletek az irányadók. Az illetékes hatóság a helyi tervezési hatóság, a fellebbviteli tanács pedig az An Bord Pleanála (nemzeti tervezési fellebbviteli tanács, Írország).
- 8 Bizonyos fejlesztések „mentességet élvező fejlesztésnek” minősülnek, és (bizonyos kivételek mellett) nem igényelnek a tervezési és fejlesztési jogszabályok szerinti engedélyt. Így mentességet élvező fejlesztésnek minősül például „a villamos energiával összefüggő szolgáltatás nyújtására engedéllyel

rendelkező bármely vállalkozó által eszközölt olyan fejlesztés, amely a fővezetéknek, csőnek, kábelnek vagy egyéb berendezésnek a szolgáltatásnyújtás keretében történő, felszín alatti lefektetését foglalja magában”.

- 9 Mindazonáltal a „mentességet élvező fejlesztések” projektjei esetében is szükség lehet valamilyen más típusú engedélyre vagy elfogadási eljárásra. A European Communities (Birds and Natural Habitats) Regulations 2011 (az Európai Közösségek keretében elfogadott 2011. évi [madár- és természetes élőhelyvédelmi] rendelet; a továbbiakban: 2011. évi rendelet) alkalmazandó azokra a projektekre, amelyek nem minősülnek a tervezési és fejlesztési törvények értelmében vett, fejlesztési engedélyt igénylő fejlesztésnek. Egyébiránt az a fejlesztés, amely „mentességet élvező fejlesztésnek” minősül, továbbra is engedélyköteles lehet a tervezési és fejlesztési jogszabályok szerint, amennyiben az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerint megfelelő vizsgálatot kell végezni.
- 10 A 2011. évi rendelet 42. cikke értelmében:

„(1) Az engedély iránti kérelemmel érintett, vagy a hatóság által végzendő vagy elfogadandó olyan terv vagy projekt esetében, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen az európai területnek minősülő természeti terület kezeléséhez, a hatóság a megfelelő vizsgálat szükségességének megállapítására irányuló előzetes értékelést folytat annak meghatározása érdekében, hogy a legjobb tudományos ismeretek alapján, és a terület védelmi célkitűzéseire tekintettel a terv vagy a projekt akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz-e az európai területre.

(2) A hatóság az (1) bekezdés szerinti, a megfelelő vizsgálat szükségességének megállapítására irányuló előzetes értékelést azt megelőzően végzi el, hogy a tervet vagy a projektet engedélyezné, vagy hogy a terv vagy a projekt elvégzéséről vagy elfogadásáról határozatot hoznának.

[...]

(6) A hatóság megállapítja, hogy a terv vagy a projekt megfelelő vizsgálata szükséges, amennyiben a terv vagy a projekt nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen az európai területnek minősülő természeti terület kezeléséhez, és amennyiben a jelen cikk szerinti előzetes értékelés eredményeként rendelkezésre álló objektív tudományos információk alapján nem zárható ki, hogy a terv vagy projekt akár önmagában, akár más terv vagy projekt részeként jelentős hatással lesz valamely európai területre.

(7) A hatóság megállapítja, hogy a terv vagy a projekt megfelelő vizsgálata nem szükséges, amennyiben a terv vagy a projekt nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen az európai területnek minősülő természeti terület kezeléséhez, és amennyiben a jelen cikk szerinti előzetes értékelés eredményeként rendelkezésre álló objektív tudományos információk alapján kizárható, hogy a terv vagy projekt akár önmagában, akár más terv vagy projekt részeként jelentős hatással lesz valamely európai területre.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 11 Az alapeljárás azon potenciális hatások vizsgálatára vonatkozik, amelyeket egy szélerőműparkot a villamosenergia-hálózattal összekötő kábel lefektetése gyakorolhat a Natura 2000 európai ökológiai hálózat két különleges természetmegőrzési területére, köztük az írországi Barrow és Nore folyókra. E terület a folyami gyöngykagyló (*margaritifera durrovensis*, a továbbiakban: nore-i gyöngykagyló) írországi alfajának természetes élőhelye. E faj szerepel az élőhelyvédelmi irányelv II. mellékletében. E gyöngykagyló kifejtett egyedekből álló meglévő populációját a kérdést előterjesztő bíróság által előadott becslések szerint alig 300 egyed alkotja, holott az egyedszám 1991-ben még 20 000 volt. Az egyes kagylók élettartama 70 és 100 év között van, de a nore-i gyöngykagylóról nem ismert, hogy 1970 óta

szaporodott volna. E bíróság szerint a közelmúltbeli nyomonkövetési vizsgálatokból kitűnik, hogy e faj kihalás fenyegeti a Nore folyó magas üledékszintje miatt, amire e faj különösen érzékeny, mivel ez az üledék megakadályozza az említett folyóban a fiatal kagylók útján történő sikeres állománypótlást.

- 12 Az alapeljárásban szóban forgó szélerőműpark fejlesztési engedélye – a hálózattal való összekötés kivételével – korábban már több eljárás tárgyát képezte. A nemzeti tervezési fellebbviteli tanács által 2013-ban megadott ezen engedélyt különböző feltételekhez kötötték. Így ezen engedély 17. feltétele szerint „[a] fejlesztés kivitelezését az építési terv szerint kell elvégezni, amelyet a fejlesztés megkezdése előtt meg kell küldeni a tervezési hatóságnak, és ez utóbbinak ahhoz írásban hozzá kell járulnia. E tervnek tartalmaznia kell a fejlesztés keretében alkalmazni kívánt építési gyakorlatok részleteit, beleértve [...] k) a felszíni vízfolyások ellenőrzésének biztosítására szolgáló módszereket, hogy ne kerülhessen hordalék és egyéb szennyező anyag a vízfolyásokba [...]”.
- 13 Ezen engedély megadását követően a fejlesztő felvetette, hogy a szóban forgó szélerőműparkot egy kábel útján összekötné a villamosenergia-hálózattal, és ez az összekötés képezi az alapeljárás tárgyát.
- 14 Az alapeljárás felperesei szerint az említett összekötő kábel lefektetéséből fakadó folyószennyezés, így a hordalék és az üledék káros hatást gyakorol majd a nore-i gyöngykagylóra.
- 15 A Coillte állítása szerint az alapeljárásban szóban forgó létesítmény a nemzeti fejlesztési jogszabályok értelmében vett, az engedély alól „mentességet élvező fejlesztés”. Ugyanakkor elismeri, hogy amennyiben a projekt esetében megfelelő környezetvédelmi hatásvizsgálatot kell végezni, úgy tervezési engedélyt kell beszerezni a helyi tervezési hatóságtól.
- 16 Annak meghatározása érdekében, hogy szükség van-e ilyen megfelelő vizsgálat végzésére, a társaság az ezen értékelés (a továbbiakban: előzetes értékelés) folytatásával megbízott szaktanácsadókat vett igénybe.
- 17 Az említett szaktanácsadók által folytatott előzetes értékelésről készült jelentés különösen a következőket állapította meg:
- „a) Védelmi intézkedések nélkül fennáll a lehetősége annak, hogy a tervezett útvonalon, beleértve az irányított fúrások helyszíneit is, oldott szilárd anyagok kerülnek a víztestekbe.
- b) A [noire-i gyöngykagyló] vonatkozásában, amennyiben a tervezett kábelfektetési munkálatok eredményeként hordalék vagy szennyezőanyag – például beton – kerül a gyöngykagyló-állomány élőhelyét képező folyóba a kisebb folyók vagy vízfolyások útján, az negatív hatást gyakorol a gyöngykagyló-állományra. A kavicsok lerakódása megakadályozhatja a megfelelő mennyiségű víz átfolyását a kavicsokon, ezzel megfosztva a növendék [nore-i gyöngykagylókat] az oxigéntől.”
- 18 A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy e jelentés a „védelmi intézkedéseket” is elemezte.
- 19 Ezt követően az említett jelentés alapján a „programigazgató” a következő ajánlást fogalmazta meg a Coillte számára:

„Ahogyan az [a] megfelelő vizsgálat szükségességének megállapítására irányuló előzetes értékelésről készült jelentésben részletesen is szerepel, az e jelentésben foglalt megállapítások, valamint a rendelkezésre álló legújabb tudományos ismeretek alapján és az európai természeti területek védelmi célkitűzéseire figyelemmel a hálózattal való összekötéssel kapcsolatos munkálatoknak sem önmagukban, sem a Cullenagh [(Írország)] szélerőműparkkal, valamint más tervekkel vagy projektekkel együtt nem lesz jelentős hatásuk az érintett európai természeti területekre, ezért nem

szükséges megfelelő vizsgálatot végezni. A fenti következtetést a Cullenagh hálózattal való tervezett összeköttetés és az európai területek közötti távolságra, illetve a projekt kivitelezési terveiben foglalt védelmi intézkedésekre alapozták.”

- 20 A Coillte elfogadta a fenti indokokat és ajánlást, és a 2011. évi rendelet 42. cikke szerinti hatóságként úgy határozott, hogy a jelen esetben nincs szükség az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében vett megfelelő vizsgálat elvégzésére.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a megfelelő vizsgálat szükségességének hiányát megállapító határozat az előzetes értékelésről készült jelentésben szereplő „védelmi intézkedéseken” alapul. E bíróság pontosítja, hogy az említett jelentés készítői által javasolt és figyelembe vett védelmi intézkedések nem olyan szigorúak, mint az érintett szélerőműpark fejlesztési engedélyében szereplő 17. feltétel k) pontjában előírt intézkedések.
- 22 A fenti megfontolásokra tekintettel a High Court (felsőbbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Figyelembe lehet-e venni, és ha igen, milyen körülmények között, a kárenyhítő intézkedéseket az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti megfelelő vizsgálat elvégzése szükségességének meghatározására irányuló előzetes értékelés lefolytatása során?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 23 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke a tagállamokkal szemben egy sor kötelezettséget és egyedi eljárásokat állapít meg azzal a céllal, hogy biztosítsa – amint ezen irányelv 2. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik – a természetes élőhelyek és különösen a különleges természetmegőrzési területek kedvező védettségi állapotának fenntartását, vagy adott esetben helyreállítását (2013. április 11-i Sweetman és társai ítélet, C-258/11, EU:C:2013:220, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. július 21-i Orleans és társai ítélet, C-387/15 és C-388/15, EU:C:2016:583, 31. pont).
- 24 A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének rendelkezéseit ezen irányelv védelmi célkitűzéseire tekintettel egy összefüggő egységként kell értelmezni. Ugyanis e cikk (2) és (3) bekezdése a természetes élőhelyeknek és a fajok élőhelyeinek azonos védelmi szintjét írja elő, míg az említett cikk (4) bekezdése csupán az említett (3) bekezdés második mondatától való eltérést engedő rendelkezésnek tekintendő (lásd ebben az értelemben: 2016. január 14-i Grüne Liga Sachsen és társai ítélet, C-399/14, EU:C:2016:10, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 Így, az említett irányelv 6. cikke az e cikk (1), (2) és (4) bekezdésében foglalt három kategóriába, azaz a védelmi intézkedések, a megelőző intézkedések, illetve a kiegyenlítő intézkedések kategóriájába sorolja az intézkedéseket. Az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének megfogalmazásából kitűnik, hogy e rendelkezés nem tartalmaz semmilyen, a „kárenyhítő intézkedés” bármilyen fogalmára történő hivatkozást (lásd ebben az értelemben: 2016. július 21-i Orleans és társai ítélet, C-387/15 és C-388/15, EU:C:2016:583, 57. és 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Ebből az következik, amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásából kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által „kárenyhítő intézkedéseknek” minősített, a Coillte által pedig „védelmi intézkedéseknek” nevezett intézkedéseket olyan intézkedéseknek kell tekinteni, amelyek célja a tervezett projekt érintett területre gyakorolt káros hatásainak elkerülése vagy csökkentése.

- 27 Így kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy annak meghatározásakor, hogy szükség van-e a későbbiekben valamely projekt érintett területre gyakorolt hatásainak a megfelelő vizsgálatára, az előzetes értékelés szakaszában figyelembe vehetők az említett projekt e területre gyakorolt káros hatásainak elkerülésére vagy csökkentésére irányuló intézkedések.
- 28 Az élőhelyvédelmi irányelv tizedik preambulumbekkezdése szerint alaposan meg kell vizsgálni minden olyan tervet vagy projektet, amelynek jelentős hatása lehet a már kijelölt, illetve a jövőben kijelölendő területek védelmének célkitűzéseire. Ezen preambulumbekkezdés kifejtését az irányelv 6. cikkének (3) bekezdése tartalmazza, amely kimondja különösen azt, hogy a természeti területre gyakorolt hatásokra vonatkozó előzetes értékelés hiányában nem engedélyezhető olyan terv vagy projekt, amely jelentős hatással lehet e természeti területre (2004. szeptember 7-i Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ítélet, C-127/02, EU:C:2004:482, 22. pont).
- 29 Amint arra a Bíróság emlékeztetett, az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése két szakaszt jelöl meg. Az e rendelkezés első mondatában említett első szakasz valamely terv vagy projekt valamely védett területre kifejtett hatásaira vonatkozó megfelelő vizsgálat lefolytatásának kötelezettségét írja elő a tagállamok számára, amennyiben e terv vagy projekt jelentős hatással lehet e területre. Az ugyanezen rendelkezés második mondatában említett, az említett megfelelő vizsgálatot követő második szakasz egy ilyen terv vagy projekt engedélyezését attól teszi függővé, hogy az nem befolyásolja hátrányosan az érintett természeti terület épségét, ezen irányelv 6. cikke (4) bekezdésének rendelkezéseit figyelembe véve (2016. július 21-i Orleans és társai ítélet, C-387/15 és C-388/15, EU:C:2016:583, 44. és 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 30 Mindehhez hozzá kell tenni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése magában foglalja az elővigyázatosság elvét is, és hatékony módon hozzájárul ahhoz, hogy elkerülhetők legyenek a kérdéses terv vagy projekt következtében fellépő, a védett természeti terület épségét veszélyeztető káros hatások. Az annál kevésbé szigorú engedélyezési kritérium, mint amely ebben a rendelkezésben szerepel, nem lenne képes ilyen hatékonyan biztosítani az említett rendelkezés természeti területek védelmével kapcsolatos céljának a megvalósulását (2017. április 26-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-142/16, EU:C:2017:301, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 A jelen esetben az alapeljárásban részt vevő felek és a Bizottság egyetértenek abban, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdései kizárólag az előzetes értékelés szakaszára vonatkoznak. Konkrétabban, a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a valamely terv vagy projekt érintett természeti területre gyakorolt káros hatásainak elkerülésére vagy csökkentésére irányuló intézkedések figyelembe vehetők-e az előzetes értékelés szakaszában annak meghatározásakor, hogy szükség van-e az említett terv vagy projekt e természeti területre gyakorolt hatásainak a megfelelő vizsgálatára.
- 32 Az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a vizsgálat elvégzésére vonatkozó kötelezettség a következő két feltétel együttes teljesülésétől függ: a szóban forgó terv vagy projekt nem kapcsolódik, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, továbbá valószínűleg jelentős hatással lesz e területre.
- 33 A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság tényként kezeli az imént említett első feltétel teljesülését.
- 34 Ami a második feltételt illeti, az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében egy terv vagy projekt megfelelő hatásvizsgálatának követelménye azon feltételtől függ, hogy fennáll a valószínűsége vagy kockázata annak, hogy e terv vagy projekt az érintett területre jelentős hatással lesz. Tekintettel különösen az elővigyázatosság elvére, ilyen kockázat akkor áll fenn, ha objektív tényezők alapján nem zárható ki, hogy e terv vagy projekt jelentős mértékben hat az érintett területre (2011. május 26-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-538/09, EU:C:2011:349, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ennek kockázatát az ilyen

terv vagy projekt által érintett természeti terület egyedi környezeti jellemzőinek és feltételeinek figyelembevételével kell megítélni (lásd ebben az értelemben: 2016. július 21-i Orleans és társai ítélet, C-387/15 és C-388/15, EU:C:2016:583, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 35 Amint arra az alapeljárás felperesei és a Bizottság hivatkoznak, és amint arra a kérdést előterjesztő bíróság is rámutatott, az a körülmény, hogy a megfelelő vizsgálat szükségességének megítélésekor figyelembe vették az adott terv vagy projekt érintett természeti területre gyakorolt káros hatásainak elkerülésére vagy csökkentésére irányuló intézkedéseket, feltételezi, hogy a természeti terület valószínűleg jelentős mértékben érintett lesz, és következésképpen ilyen vizsgálatot kell majd végezni.
- 36 E következtetést erősíti az is, hogy az érintett természeti területre gyakorolt esetleges jelentős hatások elkerülésére vagy csökkentésére alkalmas intézkedések teljes körű és konkrét elemzését nem az előzetes értékelés szakaszában, hanem éppen a megfelelő vizsgálat keretében kell elvégezni.
- 37 Ha az előzetes értékelés szakaszától kezdve figyelembe vennék az ilyen intézkedéseket, az veszélyeztethetné általában az élőhelyvédelmi irányelv, és különösen a vizsgálati szakasz hatékony érvényesülését, hiszen ez utóbbi szakasz okafogyottá válna, és fennállna e vizsgálati szakasz kijátszásának veszélye, jöllehet e szakasz az ezen irányelv által biztosított egyik legfontosabb garancia.
- 38 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlata hangsúlyozza, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése alapján végzett vizsgálat nem lehet hiányos, továbbá annak olyan teljes, pontos és végleges megállapításokat és következtetéseket kell tartalmaznia, amelyek minden észszerű tudományos kételyt eloszlatnak az érintett védett természeti területen tervezett munkálatok hatásait illetően (2016. július 21-i Orleans és társai ítélet, C-387/15 és C-388/15, EU:C:2016:583, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 39 Ezenfelül az alapeljárás felpereseihez hasonló személyek éppen az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése alapján szereznek jogot arra, hogy részt vegyenek egy olyan terv vagy projekt engedélyezésére vonatkozó döntéshozatali eljárásban, amely jelentős hatással lehet a környezetre (lásd ebben az értelemben: 2016. november 8-i Lesoochranárske zoskupenie VLK ítélet, C-243/15, EU:C:2016:838, 49. pont).
- 40 A fenti megfontolások összességére tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározásakor, hogy szükség van-e a későbbiekben valamely terv vagy projekt érintett területre gyakorolt hatásainak a megfelelő vizsgálatára, az előzetes értékelés szakaszában nem vehetők figyelembe az említett terv vagy projekt e területre gyakorolt káros hatásainak elkerülésére vagy csökkentésére irányuló intézkedések.

A költségekről

- 41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározásakor, hogy szükség van-e a későbbiekben valamely terv vagy projekt érintett területre gyakorolt hatásainak a megfelelő vizsgálatára, az előzetes értékelés szakaszában nem vehetők figyelembe az említett terv vagy projekt e területre gyakorolt káros hatásainak elkerülésére vagy csökkentésére irányuló intézkedések.

Alíráások